

Nr 56.

Af herr **Sterne**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af proportionellt valsätt vid val af kommunalfullmäktige.

Då inom stadskommunerna den proportionella valmetoden kommit till användning vid val af fullmäktige, och denna valmetod synes vinna terräng äfven vid val af nämnder, utskott m. m., synes det vara en enkel konsekvens häraf, att denna valmetod utsträcker äfven till de landskommuners, köpingars och municipalsamhällets val af kommunalfullmäktige, hvilka i enlighet med medgifvandet i gällande kommunalförfattning infört eller komma att införa fullmäktigeinstitutionen.

Visserligen kan det sägas, att frågan är föga aktuell, då endast ett fåtal af landskommunerna tagit denna sin rätt i anspråk. Tydligen kommer dock utvecklingen att gå mot ett allmännare införande af fullmäktigeinstitutionen. Vi äga nämligen här i landet nära 300 landskommuner, oberäknadt sådana köpingar och municipalsamhällen, hvilka ej bilda egen kommun, hvars innevånareantal enligt den tillgängliga befolkningsstatistiken varierar mellan 3,000 och 22,000. Däraf visar sig, att nära 300 landskommuner i sitt innevånareantal öfverskrida den befolkningsgräns, där gällande kommunalförfattning för städerna stadgar, att fullmäktige skola införas.

Troligt är, att många af dessa större landskommuner skulle finna med sin fördel förenligt att införa kommunalfullmäktige, därest de ägde den för stadskommunerna gällande rätten att utse sina fullmäktige proportionellt. Ty ett af hindren, som anförts för fullmäktiges införande i landskommunerna, har stundom varit det, att majoritetsvalen utestängt minoriteten från allt inflytande, och under sådana förhållanden hafva de allmänna kommunalstämmorna föredragits, där åtminstone något inflytande tillkommit minoritetsgrupper. I något fall har också inträffat, att i kommun, där fullmäktige införts, man genom frivillig öfverenskommelse vid valet af kommunalfullmäktige fördelat platserna ungefär i proportionellt förhållande till

de olika meningsgruppernas storlek. Detta visar äfven i sin mån behovet af den proportionella valmetodens införande för landskommunernas fullmäktigeval. Visserligen förryckas de proportionella valens förmåga att återspegla de verkliga meningsskiftningarna i en fullmäktigerepresentation, sådana de hos medlemmarna i en kommun framträda af den kommunala — 40-gradiga — rösträttsskalan, men då liten rättvisa är bättre än ingen, torde fördelen af en sådan kommunal författningsändring ligga i öppen dag.

Skola emellertid kommunalfullmäktige väljas proportionellt, vore det en oförmåhet, om ordförande och vice ordförande i kommunalnämnden jämte kommunalnämndens öfriga ledamöter skulle väljas med majoritetsval och sedan vara själfskrifna ledamöter i kommunalfullmäktige i enlighet med nu gällande kommunalförordning. Denna bestämmelse bör därför utgå och i samband med den proportionella valmetodens utsträckning till val af kommunalfullmäktige jämväl föreskrifvas, att en kommuns *hela* fullmäktigekår, med undantag af stämmans ordförande och vice ordförande, utses genom proportionellt valsätt och att kommunalfullmäktige äga att utse såväl kommunalnämndens ordförande och vice ordförande som öfriga ledamöter i kommunalnämnden.

På grund af det anförda tillåter jag mig därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggandet af förslag till sådana ändringar i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 mars 1862, att de landskommuner, inklusive köpingar och municipalsamhällen, som i enlighet med åberopade förordnings 27 § infört kommunalfullmäktige, skola välja kommunalfullmäktige med proportionella val i likhet med den för rikets städer gällande valmetoden.

Stockholm den 24 januari 1912.

Axel Sterne.

I motionens syfte instämma:

Edv. Uddenberg.

A. J. Bårg.

G. W. Källman.